

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . 180 K
mesečno 15
za zased. ozemlje . 300
za inozemstvo . . 40c
Oglas za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 35/1
Telefon št. 72
Upravišтво:
Sodna ulica št. 6
Telefon št. 36.
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11842

Kronštāt v rokah boljševikov

Helsingfors, 18. marca. Kronštāt so danes zopet zavzeli boljševiki. Napad je bil pripravljen po uničujočem artiljerijskem ognju in ognju strojnica. Ta ogenj je trajal tri ure, potem so pa boljševiki naskočili trdnjavo iz smeri Oranienbauma na ledu, obenem so pa navalili Kitajci iz smeri Siserbeka. Pri svojem umiku iz trdnjave so ustaši razstrelili vojni ladji »Petropavlovsk« in »Sevastopol«.

London, 18. marca. Poročevalec lista »Daily Herald« v Rigi je sporočil svojemu listu uradno obvestilo o zavzetju Kronštata po boljševiki.

Helsingfors, 18. marca. Včerajšnji boj za Kronštāt je bil nenavadno ogorčen. Ob devetih dopoldne so vstaši odbili vse boljševiške napade. Kronštātska posadka je pustila, da so prišle boljševiške čete čisto blizu, potem so jih pa zasuli z ognjem iz topov in strojnih pušk, ki je boljševiki pristili na umikanje. Ob devetnajsti uri je prišlo poročilo, da so se udale utrdbe št. 4, 5 in 6 boljševikom. Približno 100 beguncev, ki so dospeli v Terjaki, je izpovedalo, da se nahaja Kronštāt še v rokah ustašev. Ob pol 22. uri se poroča, da se je položaj za vstaše v Kronštatu zboljšal. Boljševiki so imeli, po pripovedovanju nekoga častnika, strahovite izgube. Enkrat so že udrili v Kronštāt, pa so jih vstaši prepodili. Največ baterij je še vedno v rokah vstašev, utrdbe niso preveč poškodovane.

Helsingfors, 18. marca. (Izv.) Vreme je bilo včeraj tako lepo, da je bilo mogoče opazovati borbo s finske obale. Kronštāt je močno trpel vsled obstreljevanja. Ob 11h zjutraj je prišel napad na mesto iz Petrovega sela Oranienbauma, Krasne Gorke in Sestorjeka. Boljševiki so utrpeli velike izgube vsled artiljerijskega ognja. Ko so se bližali trdnjavi, so bi-

Okrugi ali oblasti

RAZPRAVA O UPRAVNI RAZDELITVI DRŽAVE.

Beograd, 18. marca. (Izv.) Danes dopoldne je bila seja ožjega odbora, na kateri je prišlo v razpravo najprej uradniško vprašanje, glede katerega je bil v načelu sprejet predlog poslanca dr. Žerjave. Na to se je začelo obravnavati vprašanje administrativne podelitve zemlje. Od strani poslancev iz Srbije so se pojavili pomisleki proti oblastim in končno je poslanec Laza Marković stvil predlog, naj ostanejo v Srbiji okruzi, na Hrvaškem pa županije kakor upravne oblasti II. instance in samoupravne jedinice. Dovoljuje se pa združevanje okrugov za posebne cilje. Poslanec L. Marković je utemeljeval predlog tako, da je misel na oblasti izšla iz želje po kompromisu. Ker pa sedaj opozicija odklanja vsak kompromis in vstraja na plemenskem stališču, da ni treba vstrajati več pri kompromizu.

Proti temu predlogu so se izjavili poslanci dr. Vošnjak, dr. Žerjav, Demetrovič in Ljuba Jovanovič.

Posl. dr. Vošnjak je predlagal, naj oblasti obsegajo pol do enega milijona prebivalcev in najmanjše število oblasti bodi 16.

Posl. dr. Žerjav je stvil predlog prebivalcev ene oblasti da se odloči

Ljubljana, 18. marca. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je prejelo brzojavko od ministra za notranje stvari Draškovića, kjer minister izjavlja, da vseh nekaterih beograjskih listov, po kateri je za potovanje v inozemstvo potreben vizum konzularno-trgovinskega oddelka ministrstva za zunanje zadeve, ne odgovarja resnici.

Ustava gotova do konca maja

Beograd, 18. marca. (Izv.) Politični položaj je popolnoma izjasnjen. Koalicija demokratov, radikalcev, samostojne kmečke stranke in muslimanov za provedbo ustave je gotova. Nekatere težkoče v stilizaciji ustave bodo odstranjene še pred katoliško Veliko nočjo. Na vso moč se dela na to, da se ustava proglasi do konca maja.

Rekonstrukcija kabineta

Beograd, 18. marca. (Izv.) Jutri bo ministrski svet razpravljaj o rekonstrukciji kabineta. Muslimani so zahtevali portfelj narodnega zdravlja za Karamehmedovića in gospodarski resor za Spaha, bodisi šume in rude ali pa trgovino. Bržkone prevzame sedanjí minister poljoprivrede Janković ministrstvo ver, kateri resor prevzame ta zastopnika slovenskih demokratov in samostojnih kmetov, še ni rešeno.

Beograd, 18. marca. (Izv.) Včeraj so prispeli senkaj radikalni poslanci iz Bosne in Hercegovine, da protestirajo v radikalnem klubu proti sporazumu z muslimani. Radikalni klub je imel takoj sejo, na kateri so imenovani poslanci naglašali, da vsota 255 milijonov dinarjev, ki naj bi se izplačala begom kot odkupnina za njihova zemljišča, ni v nobenem razmerju s »kupno ceno. Izražali so svojo nezadovoljstvo posebno zaradi tega, ker so bili begi med svetovno vojno nekak Schutzkorps Avstrije, ki je preganjal pravoslavne kar je mogel. Debatà je bila jako viharna. Končno pa se je Pašiću vendarle posrečilo pomiriti razburjene duhove, tako da je bil sporazum soglasno sprejet, ker veljavajo to državni interesi.

Novi budžet

Beograd, 18. marca. Dopisnik »Jutarnjega lista« doznava, da je bila včeraj popoldne v finančnem ministstvu razprava o proračunu za leto 1921/1922. Minister Kumanduri je izjavil, da mora država vse izdatke omejiti na minimum, ako noče deficita, ki je itak ogromen, še nadalje povečati. Noben finančni minister ne bi mogel pristati na proračun osmih milijard. Ne smemo pozabiti, da je stanje naših financ obupno in da nas to tira, da živimo od posojil pri Narodni banki. To vsakor vodi do polemá državnih financ.

Sankcije

Mühlheim ob Ruři, 18. marca. Proti sedmi uri zjutraj so francoske in belgijske čete zasedle zapadni del Mühlheima s speldorfskim kolodvorom. Poveljnik zaveziških čet je izdal povelje, po katerem je vse prometno osebje njemu podrejeno.

Duisburg, 18. marca. Zaveziške čete so zasedle kolodvor Oberhausen-West in zatvornice blizu črnškega predora.

Nova poljska ustava

Varšava, 18. marca. Poljska narodna skupščina je včeraj v slavnostni seji sprejela ustavni zakon.

Audijenca ministra Kukovca

Beograd, 18. marca. (Izv.) Danes je bil na dvoru sprejet minister za trgovino dr. Kukovec, ki je poročal o svojem potovanju v London. Po tem poročilu je referiral regentu o prilikah v Sloveniji.

Rim, 17. marca. Misiji ruske sovjetske vlade, ki je dospela semkaj pod vodstvom komisarja Vorovskega, sprejmeta te dni v audijenci Giolitti in Sforza. Misija ima samo gospodarski pomen, politična vprašanja so izključena. Italijanska vlada pošlje svojo delegacijo tudi v Moskvo.

Beograd, 18. marca. (Izv.) List »Republika« preneha izhajati.

Pegan suspendiran

Ljubljana, 18. marca. Danes se vrši pred disciplinarnim svetom odvetniške zbornice zaključna disciplinarna razprava proti odvetniku drju. Peganu. Kakor znano je Pegan slovenskega kmetà Brenceta, kot najeti intervenijent na lopovski način izdal vojaškim avditorjem. Namesto, da bi govoril v prid zaupane mu žrtve, je prepričeval sodnike o krivdi nesrečnega moža ter tako pripomogel, da je bil Brencè obojen na smrt in ustreljen. Peganova afera je ležala na vsem slovenskem narodu ter pred vsem na našem odvetniškem stanu kot težak črn madež. Nepobitna zasluga dr. Oblaka je, da je zadevo z njemu lastno energijo zasledoval in jo prital do končne rešitve. Zaman so skušali klerikalci strašno afero potlačiti, zaman sta »Slovenec« in »Večerni list« branila Pegana, mu dala na razpolago svoje predače in vrhu tega še blatila dr. Oblaka zaradi njegovega moškega nastopa v bran odvetniške in narodne časti. Zaman je Pegan napel vse sile, da spravi svojo zadevo na postranski tir in jo z delegacijami, pritožbami itd. zavleče pred svojimi sodniki. Stvarni položaj je na kratko ta-le:

Za časa vojne je postal tudi gorénjski kmet Brencè žrtev avstrijske justice. Obtožen, da se je nesposlilivo izrazil o cesarju je prišel pred ljubljansko divizijsko sodišče, ki ga je obsodilo na smrt. Drugi dan so ga ustrelili in zagrebli na Suhem bajejru. V nekem pogovoru, ki sta ga imela dr. Oblak in dr. Adlešić, katera sta služila pri vojaškem sodišču, je dr. Adlešić povedal drju. Oblaku, da ne zadene takratnega sodnika Julusa edina krivda na Brencetovi smrti. Jus-

us je bil sam v dvomu glede Brencètove »krivde«. Prišel pa je k njemu Brencetov zagovornik dr. Pegan, ki mu je v razgovoru dejal, da ve o Brencetu še »mnogo več« in da ga ni škoda če ga ustrelje.

Dr. Adlešić je najprvo drja. Oblaka prosil, naj o tej stvari molči, češ, da ne mara, da bi prišla ta stvar ravno po njem na dan. Dr. Oblak pa je sklenil, da maščuje nesrečno žrtev in izposluje primerno kazen za strašno dejanje njenega zagovornika. Dr. Adlešić ga je končno odvezal molččnosti, prosil pa ga je, naj se obrne na bivša avditorja Julusa in Lanija, da ne bo on (Adlešić) izgledal kot početnik afere. Dr. Oblak je zasledoval afero naprej. Dr. Adlešić je bil v svojih poznejših izpovedih zelo nejasen, stotnik Julus pa je vse potrdil.

Na dneveni red je prišla tudi obtožba proti Peganu radi znane umazane afere z Joštovimi knjižnicami, radi denunciacije Ribnikarjeve in tovarišev povodom septemberskih dogodkov in pa radi denunciacije notarja Carlija.

Končno je prišlo do disciplinarnega postopanja in po mnogih Peganovih poskusih, izmakniti se roki pravice, se je danes vršila zaključna razprava pred disciplinarnim sodiščem odvetniške zbornice.

Razprava pred disciplinarnim sodiščem je trajala od 14. do 24. ure z malo prestavko zvečer. Zastlihan je bilo več priči.

Disciplinarno sodišče je spoznalo drja. Pegana za krivega, smatralo pa je, da je v slučaju Brencè ravnal lahkomiselno ne pa dolozno in ga je obsodilo na polletno suspenzijo.

Izjava SKS proti zemljoradnikom

Beograd, 18. marca. (Izv.) Na včerajšnje ostro izjavo zemljoradniškega kluba je odgovoril klub SKS: Ni res, da je bil ustavni načrt zemljoradnikov sprejet soglasno. Dokaz izjava poslanca Dakovića, Vošnjaka in Stankovića. Če bi bilo soglasje, bi bil moral vsak član ali podpisati ali pa izstopiti. V resnici je pa imel poslanec dr. Vošnjak v ustavnem odboru docela proste roke. Posl. Pucelj je ustavni načrt podpisal samo za sebe in ne kot pooblaščenec kmečke stranke ter le kot golo formalnost. Avramović in Gavrilović sta sama izjavila, da je načrt obsojen, da ostane v arhivu in da ne veže nikogar. — Razper v klubu je obstojal že od početka. Slovenski člani so vedno hoteli vstop v vlado. Pogajanja v odboru zemljoradniške stranke so bila pa samo komedija. Slovenci se niso nikdar strinjali s takiko zemljoradniškemu klubu. — Ako pa mislijo sedaj beograjski zemljoradniki, da so zastopniki slovenskih kmetov proti zemljoradniškemu programu, jih niso smeli sprejeti v klub in potem do danes čakati, da bodo sami izstopili. Končno se konstatira, da navedba, da nihče ne obžaluje njihovega izstopa, ni resnična, ker so baš šumadinski poslanci z Lazićem vred izrazili svoje obžalovanje.

Organizacija zdravstvene službe

Beograd, 17. marca. (Izv.) Poslanec J. Lovričević je naslovil na ministra zdravlja vprašanje, da bi se z ozirom na veliko razširjenje bolezni po vojski, posebno tuberkuloze in sifilisa osnovala institucija državnih potujočih zdravnikov, ki bi potovali po deželi in zdravili ljudi ter narodu predavali higijenična predavanja. Za siromašne naj bi bilo zdravljenje brezplačno.

Beograd, 17. marca. (Izv.) Minister narodnega zdravlja je odredil povišanje državnih trkov v vseh kopališčih za 5 odstotke za čas od 16. junija do 31. julija.

Pomoč Avstriji

London, 17. marca. V današnji zaključni seji je predsednik Chamberlain iznova zagotavljal avstrijski vladi, da so zavezniške vlade pripravljene, v kolikor razmere dovoljujejo, podpirati Avstrijo pri vzpostavitvi zdrave gospodarske podlage. Likvidacija avstro-ogrske banke se izvrši na način, ki bo ugoden za vzpostavitev Avstrije. Vrhovni svet je sklenil: Zavezniške vlade so sklenile, da prelože na čas, ki se določi pozneje, na saint germainski mirovni pogodbi temelječe zastavne pravice za zasedbene stroške, živilske kredite in obnavitve, obenem podvzamejo potrebne korake, da pregovorijo k temu tudi ostale udeležene države. Finančni komite Zveze narodov bo v 14 dneh priredil konferenco, na kateri se bo razpravljalo o višini kreditov in varstva v bankirji. Boni, ki se imajo izdati, bodo izročeni dajalcem kredita. Zveza narodov in zavezniške sile bodo podpirale izvedbo kreditnih akcij, kar Avstriji omogočijo, proračun nim preje urediti in omejiti obtok bankovcev. Velešile si bodo prizadevale izboljšati gospodarske odnose v srednji in jugovzhodni Evropi in podvzele bodo korake za zvišanje donosa premoga Avstriji. Zvezni kancelar dr. Mayr se je zahvaljeval in opozarjal na nujno potrebo, da se pomožna akcija pospeši, kar mu je bilo obljubljeno.

Pariz, 18. marca. Kakor poroča »Matin« iz Londona, bo finančnemu odboru zveze narodov poverjeno nadzorovanje in uprava avstrijskih aktiv, ki obstajajo zlasti iz carin in dohodkov tobačnega monopola. Tako mislijo kapitalistom dati dovolj jasnega podpis zaželenega posojila.

London, 18. marca. Poslanska zbornica je sprejela predlog, da se z 31. marcem ukine kontrola premogovnikov.

Gospodarska komisija vzor klerikalne avtonomije

Klerikalno časopisje je pač ponižno reagiralo na razpust «Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo». «Novi čas» je čisto tiho, «Slovenec» pa bi rad iz vladnega tozadevnega sklepa skonstruiral «začetek nasilstev dr. Baltića». «Slovenec» meni tudi, da se je razpust izvršil zato, ker je «Gospodarska komisija» organizacija, ki si ji je znala do zadnjega obdržati še nekoliko avtonomije. Klerikalci očitno istovetijo avtonomijo s korupcijo, kajti «Gospodarska komisija» ni bila razpuščena zaradi avtonomije, marveč zaradi korupcije. Za nas je tozadevna «Slovenčeva» izjava dragoceno priznanje, kako naj bi zgledala klerikalna avtonomija v praksi. Podobna je popolnoma avtonomiji bivše vojvodine Kranjske za časa paševanja klerikalne stranke, po korupnosti jo pa še daleko prekaša.

«Slovenec» bi rad spravi debato o «Gospodarski komisiji» na stranpoti, pa seveda zaman! Pred vsem potvarja resnico, ker pojasnjuje, kakor da bi zavod vodil kdo drugi kot klerikalci. V opravičilo navaja celo imena vseh članov «Gospodarske komisije». Dejanjsko pa komisija kot taka v plemenu pravzaprav nikdar do besede ni prišla. Vse eksekutivo je imel v rokah predsednik Ogrin, ki je izključno odgovoren za vse manipulacije tega zavoda. Zlasti pa zadene krivda predsednika Ogrina, odkar je začel za svoj privatni žep zlorabljati sklep plenuma komisije, po katerem je smel nakazovati blago iz demobilizacije do zneska 4000 K.

Danes nočemo razpravljati o tem, v koliko je bila «Gospodarska komisija» zavod za izkoriščanje demobilizacijskega blaga v prid klerikalni stranki kot taki. Nočemo dvigati obtožbe proti temu, da so si klerikalci z njeno pomočjo opremili svoj Dijski dom, ne kričati, da so založili svoje samostane z raznimi potrebščinami. Tudi ne bomo kričali nad tistimi, ki so od komisije v lastno gospodarsko uporabo dobili, četudi po strankarsko diferenciranih cenah razne predmete, stroje, orodje. Klerikalni korupcionizem je segal prav do globine. Gospodarska komisija je služila posameznim klerikalnim veljakom kot izvir osebne obogatitve in ne le njen predsednik, temveč tudi visoko stoječi funkcionarji gori

do poverjenika so jo zlorabljali za svoj žep.

Predsednik «Gospodarske komisije», Ogrin je na najbolj rafinirane načine zlorabljal poverjeno mu oblast v svoj lastni prid. Najdragocenejše blago je dodeljeval sam sebi. Kar je prevzel blaga on, ga je po večini tudi sam cenil. Ker se je pa celo njemu zdelo že preveč, da bi vse blago prejemal na svoje ime, si je ustvaril več firm, pod katerih imeni je prejemal blago za svoj žep. Enkrat si je nakazal demobilizacijske stvari na svoje lastno ime, drugič na ime svojega polirja, nekega Vizintinija, tretjič je izstavil nakazilo na neko «Obrtno centralo», kjer se je glavni dobiček zopet koncentriral pri njemu, četrtič je dobila blago «Gospodarska zveza», petič «Gospodarska banka», šestič «Milarna na Viču» itd. itd., torej same firme, pod katerimi je bil skrit tudi gospod Ogrin. Značilno je pri teh oddajah, da je Orin nakazoval blago po smešno nizkih cenah in da so firme nato z blagom špekulirale in veržile. «Slovenec» toži, da je premalo demobilizacijskega blaga ostalo v Sloveniji. Klerikalna «Gospodarska zveza», ki bi imela pospeševati združništvo in gospodarstvo doma, pa je prodajala demobilizacijsko blago po Ogrinovih nakazilih na Hrvaško direktno iz skladišč komisije. Pri tem je seveda napravila velikanske dobičke. Ogrinova «Obrtna centrala» bi morala biti gradbeno podjetje, ki porablja demobilizacijsko blago v gradbene svrhe. Ogrinova centrala pa je z demobilizacije le špekulirala. Ogrin je tudi sicer izkoriščal položaj predsednika pri komisiji. Z uradnim bencinom se je udeleževal političnih agitacij in zasebnih kupcij. Šofer komisije je prevažal tudi njegov tovorni avto. Poleg tovrstnega avta je dobil od komisije nakazan tudi še kresen cesebn avto za 60.000 kron, na katerem pa so bile samo prikazane vredne 25 do 30.000 kron.

Za danes zadostuje samo to kot prvi dokaz, kako potrebno je bilo, da je vlada odstavila Ogrina ter poverila državnega komisarja z revizijsko. Smatramo za svojo dolžnost, da razkrinkamo ljudi, ki so plačali državno skozi dve leti. Ako bi bila SLS res ljudska stranka, bi se morala nam pridružiti v tem koraku.

gajo, zakaj so izstopili iz zemljoradniškega kluba. Zemljoradniški klub, v katerem so sedaj poslanci Srbije, Bosne in Dalmacije, je prisiljen ugotoviti netočnost tega komunikeja. 1.) Na načrt ustave, katerega zastopajo zemljoradniki, se je podpisal tudi poslanec SKS. g. Pucelj, ki je ostal v Beogradu kot pooblaščen delegat SKS. 2.) Nisioga med zemljoradniki nastopila je nastopila v tistem trenutku, ko je nastala mrzlična težnja vlade in vladnega časopisja, naj se zemljoradniki za vsako ceno pridobijo za vstop v vladno. 3.) Od prvega dne dalje se poslanci SKS. niso mogli zlagati z idejami in mišljenjem članov zemljoradniškega kluba in niso imeli nobene določene ideologije. Poslanci SKS., čijih program temelji samo na par vprašanjih, so se pokazali prijemljivi vladi, da se izvede praktična in lukrativna vprašanja, ker so mislili, da se morejo ta vprašanja rešiti samo s pomočjo vlade. Zato so jeli delovati na to, da se jim omogoči vstop v osrednjo vladno, da bi dobili tako tudi mesto v pokrajinski vladi za Slovenijo. Pri tem so šli tako daleč, da so se brez vednosti kluba na svojo roko pogajali za vstop v vladno. Posebno je na to delal dr. Vošnjak. 4.) Tej težnji, ki so jo pokazali poslanci SKS., in s katero so neumorno delovali na to, da bi potegnili za seboj ves klub, se je uprl izvrševalni odsek zemljoradniškega kluba potem svojega organa «Selo». 5.) V zemljoradniški stranki ni diktatura posameznika, ampak tam vlada program in statuti, katerih klub ne bo prodal za ministrske portfelje in katerekoli izvozničarske ali uvozničarske operacije. Vsi poizkusi, da bi se zavrgli statuti in program zemljoradniškega kluba, so naleteli na oster odpor. Organizacija zemljoradnikov je za to tukaj, da dela za dobrobit kmeta, ne pa posameznikov. 6.) Slovenski «kmetje» niso bili «prisiljeni» od «mestnih» zemljoradnikov, da so zapustili zemljoradniški klub. Nasprotno, oni so klub zapustili sami, ko so videli, da ne morejo potegniti za seboj celega kluba in ko so se preverili, da zemljoradniški klub ne bo zapustil stališča, ki ga je zavzel precej v začetku, ko se je razpravljalo o agrarni reformi in ko so se uverili, da zemljoradniški pokret kot načelni pokret ne more zadovoljiti želj po materijelnem dobitku. Zemljoradniški klub smatra, da je po izstopu poslancev SKS nastopila doba ozdravljenja in izčiščenja kluba. Beograd, 17. marca, podpis: Vojislav D. Lazič.

+ Jugoslovani na Reki. Iz Reke poročajo: Te dni je bila vsa Reka in bližnja okolica preplavljena s proglašitvijo jugoslovanske stranke, ki je s tem stopila na reških tleh prvič na plan. Policija in fašisti so nastopili proti tem preglasom in jih pobirali, kvestura je dala zapreti nekaj ljudi, za katere si je mislila, da so v zvezi s propagando za jugoslovansko stranko. Naši ljudje so vzeli s zadovoljstvom ta pojav na znanje. Tudi avtonomaši priznavajo opravičenost jugoslovanskega nastopa, samo nacionalisti besnijo. Njih glasilo Vedetta d'Italia

fašistov, ki skušajo z bombami preprečiti vsak javni nastop slovenskih društev v takozvani Julijski Benetiji, je Pevsko in glasbeno društvo v Gorici sklenilo, da priredi dva koncerta: dne 18. marca in dne 6. aprila. V česu svetovne vojne je izgubilo društvo ves svoj bogati inventar. Nov društveni odbor, kateremu je na čelu dr. Karel Podgornik, se trudi, da malo po malo privede društvo zopet v predvojni položaj. Društvo ima sedaj 110 članov, društveno premoženje pa je zopet naraslo na 6.635 lir. Krepko naprej!

— Iz osješkega kazališta. Naš rojak operni baritonist Avgust Stamenar, ki je bil letošnjo sezono angažiran na osješki operi, je odpovedal svoj kontrakt. — Herojski tenor Stanislav Jastržebski, ki je bil svoj čas angažiran tudi v Ljubljani, popreje v Zagrebu, a sedaj v Osijeku, je nevarno obol na tifusu.

— Reprodukcijske Jože Uprke. V izloženem oknu firme Uhlir je razstavljena cela zbirka krasnih reprodukcij firme Gikhart v Kromeriju. Tu vidimo znane slovaške tipe, ki so nesli Uprkovo slavo v svet. Uprkove slike tvorijo dandanes najlepšo dekoracijo čeških in drugih salonov. Zato bodo našle tudi pri nas mnogo naročnikov. V izložbi vidimo tudi celo skupino razglednic in par slovaških prirohov. Prav primerni darovi za velikonč. Češka madona» (Kvečova) nam kaže, kako se da združiti verski in narodni motiv. Oglejte si to izložbo.

strastno napada Jugoslovane, avtonomaše in njih voditelja Zanella, češ, da je on v zvezi z zagrebskimi izdajci italijanstva Reke, Gothardiem in drugimi, ki je postal jugoslovanski plačnik. Na odločno intervencijo avtonomaškega voditelja dr. Blasicha je kvestura pustila iz zaporov «osumljene» Jugoslovane.

+ Rumunska izzivanja v Banatu se nadaljujejo. Na rumunski strani prireajo rumunski nacionalisti ob naši meji shode, na katerih hujskajo Rumune proti tam naseljenim Srbom. To gonjo proti Jugoslaviji podpira tudi rumunska vlada sama in njeni aktivni ministri. Tako je imel te dni minister Avarescu v Madošu shod, kjer je izjavil, da Rumunija še ni ostavila svojih narodnih aspiracij. Pozval je narod, naj se v slučaju, ako bi bile določene kake poprave meja v jugoslovansko korist, upre in z orožjem prepreči zasebno. Z orožjem tako hujskanje je prišlo na mejo med našimi in rumunskimi pogranicnimi četami že parkrat do krvavih spopadov. Naša vlada je opozarjala že opetovano v Bukareštu na to izzivanje, ki pa kljub temu noče prenehati.

+ Ljening za modifikacijo boljševičkega programa? Z Dunaja poročajo 17. marca: Ukrajinski tiskovni urad javlja: «Radi» Vestnik» z dne 16. t. m. objavlja govor Ljeninga na desetem kongresu ruske komunistične stranke,

ki naglašja potrebo, da se ukine do sedanja komunistična uprava poljskih pridelkov in da se uvede namesto nje davek na poljske pridelke. Obenem naj se dovoli svobodna trgovina in naj se podpira zadrugarstvo. Ljening je izjavil: «Razmere med proletarijatom in kmeti so odločilne za usodo naše revolucije. Stremeti moramo za tem, da zadovoljimo kmete. Zato je potrebna svoboda trgovine in dobava blaga. To se mora zgoditi takoj, ker se pričena setev. Došla so nam poročila, da se je v Londonu podpisala pogodba, da bo Anglija dobavila 18 in pol milijonov pudov premoga. Ta premog bomo uporabili za Petrograd in za tekstilno industrijo. Potrebujemo gospodarski oddih. Ta oddih dosežemo s tem, da začasno ne držimo suženjsko črk našega programa. Z blagom pa, ki pride pod upravo države, se bo moč vlade ojačila. Zadovoljiti moramo kmeta in sprejeti svobodno trgovino, s temi koncesijami vzdržimo še moč vlade v rokah proletarijata. Dilogoditi se moramo kmetom, ki jih v treh letih nismo mogli preobraziti.»

+ Češkoslovaška pravoslavna cerkev. V Prage poročajo 17. marca: «Narodni Listy» objavljajo izjavo načelnika češkoslovaške cerkve, ki pravi, da se ta priključi pod imenom «Češkoslovaška ortodoksna cerkev Sv. Cirila in Metoda» srbski pravoslavni cerkvi.

II. pokrajinski zlet jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Osijeku

Na zadnji seji odbora Saveza dne 26. februarja t. l. je bilo dokončno sklenjeno, da se vrši II. pokrajinski zlet jugoslovanskega Sokolskega Saveza letos v dneh 27., 28. in 29. junija v Osijeku.

Udeležba na tem zletu je obvezna za sokolske župe: Osijek, Zagreb, Bjelovar, Banjaluka, Tuzla, Beograd in Novi Sad.

Te župe morajo pokazati v Osijeku vso svojo moč tako po številu članstva sploh kakor po številu in pripravljenosti na telovadniške posebe! To je njihova moralna dolžnost, od katere jih ne more nihče oprostiti.

Vse ostale župe pa pozivljemo, naj sodelujejo na tem zletu po možnosti polnoštevilno — posebno na javni telovadbi in na tekmah morajo biti zastopane po najčastnejši udeležbi vseh oddelkov svojega članstva!

Od Maribora do Osjeka je le kratko razdobje; a jasno in neovržno mora biti razviden vsestranski napredok našega Sokolstva; nazorno se mora pokazati razširjenje, umevanje in poglobitev sokolske misli; izražena mora biti mladostna, nezmagljiva njena sila; osiješki zlet mora značiti mogočen korak naprej v našo bodočnost, biti mora strog in zmagovit preizkus vse naše moralne in materialne snage za prvi vsesokolski zlet prihodnjega leta!

Pozivljamo vse brate in sestre in ves naraščaj, naj se v vztrajnim požrtvovalnem delom posebno v telovadnicah pripravlja na drugi naš veliki skupni sokolski vidovdanski praznik, ko v krasnem našem Osijeku pozdravimo v svoji sredi tudi številno odposlanstvo bratskega češkoslovaškega Sokolstva!

Bratje in sestre v Osijeku so se že

lotili pripravljalnega dela z energično sokolsko voljo, ki zagotavlja najuglednejšo izvedbo in materialni uspeh našega zleta. V Osijek se giblje v čilem razmahu sokolskega ustvarjanja.

Vi pa, bratje in sestre, širom domovine, udarite zletu pečat sokolske lepote in popolnosti, ki hočemo z njo pregrniti in vanjo dvigniti dom in rod od meje do meje, od zibel do groba — od mladega rojstva do veličine in moči velike, svobodne bodočnosti!

Zdravo!
Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

V Ljubljani, dne 14. marca 1921.

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.
namestnik staroste.

Dr. Riko Fux l. r.
trjnik.

Dr. Viktor Murnik l. r.
načelnik.

sv. NARASČAJSKI DAN JESENISKEGA SOKOLA se vrši vsoboto, 19. marca, ob pol 8. uri zvečer v telovadnici s sledečim vspeledom: Deklamacije in telovadne točke naraščaja, sodeluje mladinski pevski in tamburaški zbor. Vstopnina 10 kron, stariši nastopajoče mladine polovico.

sv. POČASTITEV SPOMINA STAROSTE DR. OHTAZNA. Telovadke Sokola l. so med seboj zbrale v počastitev umrlega saveznega staroste K. 1000 za zgradbo sokolskega doma. — Prav primeren način spomina in počastjenja. Posnemajte!

sv. SOKOLSTVU! Pozivljamo vse brate in sestre, da se udeležijo v nedeljo, dne 20. t. m. v kar največjem številu žalne manifestacije na Kongresnem trgu pred univerzo. Udeležba v civilnih oblekah. Zbrališče na Kongresnem trgu ob 10. uri dop.

Starešinstvo Saveza

Prosveča

«Zlatorog». Sinočnja predstava «Zlatorog» je imela pri občinstvu sijajen uspeh. Takoj prvemu dejanju je sledil aplavz, ki se je pri drugem dejanju pomnožil, pri tretjem pa je občinstvo prisotnega skladatelja V. Parmo poklicalo na oder. Skladatelj sam je občinstvu dobro znan, pozablja lahne tu in tam znane tudi narodne motive in išče predvsem zunanjih efektov, s čimer ugaja širšim slojem. Kar se tiče vzporeditve je mogel biti skladatelj zadovoljen: storilo se je vse, da so se z zunanjim aparatom prikriili notranji nedostatki, ki so zapopadeni že v libreto samem. Bajka o «Zlatorogu» je pesem naših gor, poezija naših planin, notranje bogastvo naše zemlje. Namesto tega podaja libreto le zunanje dejanje, dogodek loveca iz Trente. Opero je nastudiral kapelnik Brezovšek, ki je v tej sezoni že drugo slovensko opero spravil na oder. Za ta trud zasluži polno priznanje. V orkestru se je poznala njegova krepka roka, ki zna izvabiti, kar se izvabiti da. Tudi pevci so bili vsi na svojem mestu. Gosp. Kovač v glavni ulogi zasluži popolno pohvalo. Gosp. Pišarčević je pel starega planjarja tako, da nam je bilo žal, da smo ga to sezono tako malo slišali na odru. Gdinci. Thalerjeva in Šterkova sta lepo rešili svoji ulogi, istotako gosp. Pribelevski in Romanovski. Balet v drugem dejanju ni imel nič našega razven narodnih noš. V zadnjem dejanju je bil lep.

Scenerija (Triglav) je bila posrečena. Po večeršnjem uspehu soditi, se bo opera navzlic raznim nedostatom držala na našem odru.

— J. S. Bachov pasijon se poje zadnjič v soboto dne 19. t. m. Začetek točno ob treh popoldne. Vstopnice k izvajanju tega veličastnega umotvora je le še nekaj malega dobiti v Dolenčevi trafiki v Prešernovi ulici. Po končanem pasijonu ima pevski zbor, ki je pri pasijonu sodeloval, prijateljski sestanek v verandi hotela «Union». Vabijo se na ta sestanek vsi ljubitelji glasbe.

— Marijonetno gledališče igra v nedeljo dne 20. t. m. ob treh popoldne in ob šestih zvečer bajko v štirih dejanjih «Obuti maček». Kot predigra se bo predstavljali šaljni prizor: «Protestni shod lutk», kjer nastopi Gašperček kot glavni govornik.

— Sprememba repertoarja. Ob priliki žalnih manifestacij dne 20. t. m. se vrši v opernem gledališču slavnostna predstava v korist Jugoslovanske Matice in Kola slovenskih kmetov. Peli bodo domačo operno noviteto Viktorja Parme «Zlatorog». Pred predstavo bo predaval gospa Danilova primerne pesnive Gregorčiča, Zupančiča in Gradnika. — Vseled tega se repertoar v drami spremeni. V soboto, 19. t. m. bo Bajka o volku za izven. V nedeljo, 20. t. m. ostane dramsko gledališče zaprto. Premijera «Mra-kovi» bo v sredo, 23. marca za abonement. E.

— Pevsko in glasbeno društvo v Gorici. Brez ozira na dosedanje atentate

Dobrovoljski vestnik.

d JUGOSLOVANSKIM DOBROVOLJCEM. V nedeljo bodo proslavljali Italijani v naši neodrešeni domovini zmagovalstvo svojega zločina nad našim narodom. Ta dan bodi mejnik v našem delu, ki se ima odslej vršiti samo v eni veliki smeri. V žalost bo zavita v nedeljo Jugoslavija, ali v to žalost prinesimo žarek svetlobe upa in nade! Zločina ne priznamo, meja ne poznamo, le ena je naša domovina, velika in ujedinjena, kot smo sanjali o nji na bojiščih. Dobrovolci, pred očmi vam bodi ena misel in cilj: borba do končne zmage! To ste dolžni spomenu onih, ki so padli za to cilj, to ste dolžni svoji prisegi, to ste dolžni svoji domovini. Nobena žrtev nam ni prevelika, to smo pokazali, to smo dokazali tudi sedaj — začetek je tu, stojimo pred delom, zato vsi na vkup. Ko vas pozovemo, bodite pripravljeni. Jutri pa ponovimo pred vsem svetom vnovič svojo prisego, da nas čuiejo tja preko Karavank.

Nanosa in Sneznika: «Domovina, velika, ujedinjena in močna, sveto prisego ti prisegamo, ponavljamo ti svojo prisego iz bojev in borb: svobodno te hočemo, veliko in ujedinjeno, ker to hoče in zahteva dobrovoljski duh, dobrovoljska volja in dobrovoljska moč!»

d OKROŽNI KLUB LJUBLJANA poziva člane na kratek in važen razgovor v nedeljo ob 9. uri v društvene prostore.

d OKROŽNI KLUB KRANJ ima svoj redni sestanek na velikonočno soboto ob pol 10. uri v običajnem lokalu.

d JUGOSLOVANSKI DOBROVOLJCI se zberemo v nedeljo ob pol 10. uri v društvenih lokalih, odkoder odidemo na zborna mesto pred univerzo.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOCI! — ALI STE ŽE ČLAN «JUGOSLOVENSKE MATICE»?

Domače vesti

Ljubljana, 18. marca.

Nedeljska žalna manifestacija. Mladina ljudskih in srednjih šol, ki se udeležila nedeljske žalne manifestacije, se zbere v svojih zavodih in odkoraka korporativno po zavodih na Kongresni trg tako, da dospe tja najkasneje do trideset na 10. Šolska vodstva so naprosena, da ukrenejo v tem zmislu.

Isti način zbiranja velja tudi za društva in korporacije, ki se udeležijo manifestacije.

LJUBLJANSKEMU MEŠČANSTVU. Pozivamo vse lične posestnike, da v nedeljo, na dan žalne manifestacije, v znak žalosti in protesta proti nasilju, katero se vrši nad našim narodom, izobesijo žalne zastave na pol droga ali s črnim trakom. Obenem opominjamo, da je dolžnost vsakega narodnega društva, da se udeležijo nedeljske manifestacije na Kongresnem trgu polnoštevno s svojo zastavo, opremljeno s črnim trakom. — **Društvo jugoslovanskih dobrovoljcev.**

Klub primork vabi svoje članice, da se zberejo v nedeljo dopoldne ob desetih dopoldne pred kavarno »Zvezdo«, odkoder pojdejo korporativno na Kongresni trg.

IZPREMEMBE V DAVČNI SLUŽBI. Minister za finance je imenoval Ivana Lavriča, višjega davčnega upravitelja v 8. činovnem razredu pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljubljani, za višjega davčnega upravitelja v 7. činovnem razredu na dosedanjem službenem mestu; Martina Kojca za praktikanta pri davčnem uradu v Ptuj, in premestil Otmarja Megliča, davčnega upravitelja v Ljutomeru, na njegovo prošnjo za davčnega upravitelja k davčnemu uradu v Mariboru.

PROMOCIJE. Na zagrebškem vseučilišču so promovirali včeraj za doktorje prava gg.: Makso Šnuderl, odvetniški kandidat v Mariboru; Bogdan Petelin, avskultant pri deželni sodišču v Ljubljani, in Fran Macarol, avskultant pri okrožnem sodišču v Mariboru.

ČEŠKI GOSTJE. Danes so prišli v Ljubljano odposlanci češke socialistične stranke gg.: senator F. Stastny, posl. E. Špatny, posl. A. Tučny, osrednji tajnik češkoslovaške socialistične stranke A. Šolc, centralni tajnik omladinske organizacije F. Faiš, ter delegata I. Cervinka in A. Krejčík, da si ogledajo strokovne organizacije narodno-socialne stranke ter vidijo v koliko je ta stranka res sorodna s češko socialistično. Na kolodvoru jih je pozdravila deputacija narodnih socialcev. V Mariboru se je na kolodvoru zbralo mnogo ljudi, ker so bili narodni socialci raznesli, da prihaja Klofač. Pri pozdravu je prišlo do mučnega prizora, ker so narodno-socialci voditelji, ki našega starega zaslužnega popularnega prijatelja Klofača še ne poznajo, nagovorili posl. Špatnega kot senatorja Klofača. Gospoda Ribarič in Deržić sta posebno poudarjala zasluge senatorja Klofača kot bivšega vojnega ministra. Gosp. Špatny se je z njemu priloženo ljubezljivo spretnostjo napravil konec neprijetni situaciji. Češki gostje so se v Ljubljani nastanili v hotelu Union. Med njimi jih je več, s katerimi nas veže staro prijateljstvo zlasti iz časov protiaustrijske borbe. Pozdravljamo jih prisrčno v svobodni Jugoslaviji.

KRISTANOVA AFERA. Kakor nam poročajo, pogodba finančnega ministrstva s posl. Kristanom zaradi prevzetja uprave takozvanega Friderikovega posestva še ni klenjena. Poslanec Kristan je stavil nekatere pogoje, v katerih se finančni minister še ni odločil. Friderikova posestva so bila pod dosedanjno upravo pasivna, kakor se zatrjuje za 20 milijonov. Klerikalni listi so danes ustavili svoj bombardement na Kristana in soc. dem. gospodarska podjetja, zdi se, da se boji protinapadov na klerikalno gospodarstvo. Tajno pa klerikalci vodijo veliko agitacijo, da bi kolikor mogoče mnogo članov odtrgali Kristanovim zadrugam. »Naprej« konstatira danes, da slone napadi na soc. dem. konsumna društva na napačnih informacijah ali pa so namenoma potvornjeni. Organizacija soc. dem. konzumnih društev je danes, kakor so dognale revizije, velikansko, močno in neomejeno podjetje. Ravnateljstvo Nakupovalne zadruge povdarja, da so nastale govorice o velikih pasivah te zadruge vsled tega, ker je zadel izguba približno 1.900.000 kron neko skupino zasebnikov, ki je imela svoje

blago v komisiji pri Nakupovalni zadruzi. Med političnimi vestmi objavlja »Naprej« poročilo, da je postal g. Kristan upravni svetnik Jadranske banke (na naše vprašanje se nam odgovarja, da to ni res) in da bo v najkrajšem času postal tudi upravni svetnik »Trboveljske premogokopne družbe«. Soc. dem. stranka je sklicala svoje načelstvo ki naj zaščiti zadevo nekaterih soc. dem. poslancev. Posl. Kristan je, kakor čujemo, danes prispel iz Beograda v Ljubljano.

ALI JE MOGOČE? V novembru lanskega leta smo priobčili v »Jutru« dopis iz Logatca, ki je obdolžil enega naših najodličnejših rodoljubov iz zasedenega ozemlja, da se je »prodal Italijanom«. Prepričali smo se, da je dotična informacija povsem kriva in zato posebno radi objavljamo stvarni popravek, ki ga nam pošilja prizadeti g. Premereštin. Njegov dopis se glasi: Ni res, da bi bil »glavar« rodbine Premereštin iz Ljubevca pri Idriji prodal Italijanom svoje posestvo in sprejel za to italijansko plemstvo, nač pa je resnično, da lastnik posestva Štefan Premereštin tega ni storil in tudi nikdar storil ne bo, zlasti pa ne bo nikdar prodal svojega posestva kakemu Italijanu, pod katerih gospodstvo je žalibog vsled nesrečne rapalske pogodbe tudi on prišel. Brezvestnega dopisnika, ki si drzne s takimi izmišljenimi vestmi javno blatiti globoko narodno zavest v ugrabljenih pokrajinah živčih rojakov, pozivljamo podpisati, da stopi na dan s svojim imenom, da more obračunati z njim, kakor mu gre. — Štefan Premereštin, veleposestnik in župan v Ljubevcu pri Idriji.

ŽIRI. V hipu, ko slavi objestni Italijan slavje aneksije ter z grabežljivo roko sega tudi po zemlji naše občine, ustanovljamo podružnico Jugoslov. Matice. Narodna dolžnost nas kliče — pridite vsi, ki narodno mislite in čutite, na ustanovni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne v dvorani gosp. Boria. Naj bo ta ustanovni občni zbor velika manifestacija protesta proti laškemu nasilju, obenem pa manifestacija žalovanja in sočustvovanja z našimi brati onstran meje, ki krvavečih src čakajo skorajšnega narodnega osvobođenja in ujedinjenja. — Pripravljalni odbor.

IZ ŽALCA nam poročajo, da imajo v Vrbju velike težkoče z elektrarno, katero so ustanovili usmiljeni bratje. Ob 9. zvečer se je običajno loti jetika in elektrika sladko zaspi. Ko se zopet predrmi, sveči nekaj časa, nato pa zopet zaspi. Kaj ko bi se napravil v vrbenskem mlinu red?

VOLITVE V VIŠJI ŠOLSKI SVET. Danes popoldne je potekel čas za oddajo volilnih listkov. Izid nam bo podal zanesljivo sliko o razpoloženju glede svetovnega kulturnega naziranja med pionirji naše prosvete — med učitelstvom srednjih, meščanskih in ljudskih šol. Skupina B, t. j. ljudskošolska skupina voli 3 zastopnike v to stanovsko in važno kulturnopolitično oblast, srednješolski profesorji pa volijo kot skupina A 2 zastopnika. V prvi skupini so nastopili s svojimi kandidiranimi listami napredni učitelji, klerikalna učiteljska organizacija in pa skupina ljubljanskih učiteljev vseh političnih strank, ki se sami imenujejo neodvisne, dočim jih službena učiteljska organizacija naziva »Zgagarje«. Gotovo je obžalovanja vredno, da napredni učitelji v času načelne borbe med naprednostjo in klerikalizmom na polju prosvete niso našli poti za absolutno disciplinirani nastop. Vemo, da so pogosto potrebni kompromisi, ampak uveljavljanje volje par nestrpnih učiteljev-narodnosocialcev je pomenilo tokrat toliko kot pomagati klerikalnim kandidatom. — V profsorski skupini je skoro 300 volilcev. Klerikalna kandidata sta bila prof. doktor J. Zmavc in kot namestnik profesor Breznik (Št. Vid). Kandidata naprednih profesorjev pa sta bila prof. doktor Pipenbacher (Ljubljana) in prof. Fr. Voglar (Maribor), namestnika pa prof. Jeran in Fran Mravljak. Po razpoloženju med profesorji in med učitelstvom soditi, bodo izvoljeni vsi napredni kandidati.

KOLO SLOVENSKIH SESTER. Na ustanovni občni zbor v nedeljo 20. t. m. prinesite članice svoje društvene izkaznice s seboj, v kolikor ste jih že prejele. Ostale jih dobe v soboto dopoldne na magistratu, II nadstropje, od 9. do 11. ure dopoldne ali v nedeljo pri občnem zboru. Ker je v nedeljo žalni dan, se prosi, da pridejo tudi dame na občni zbor po možnosti v temnih oblekah. Pripravljalni odbor.

POMNOŽITEV OBMEJNEGA OROŽNIŠTVA. Ministrstvo notranjih

zadev je odredilo, da se v vsej državi podvoji število obmejnih orožniških postaj.

KMETSKA BUNA V MARIJI BISTRICI. Po 14dnevni obravnavi je bila včeraj pred zagrebškim sodnim stolom izrečena razsodba glede obtožencev iz Marije Bistrice zaradi bune, o kateri smo svojedobno poročali. 6 obtožencev je bilo obsojenih na leto dni ječe, 5 na 18 mesecev, 2 na 15 mesecev, 1 na 10 mesecev, 5 na 8 mesecev, 1 na 7 mesecev in 2 na 6 mesecev ječe. Dva obtoženca sta bila oproščena. Državni pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo zaradi preizkize kazni za kolovodje kmetске bune.

ČLANICE SPLOŠNEGA ZENSKEGA DRUŠTVA se zbirajo v nedeljo pred Uršulinsko cerkvijo, da se korporativno udeležijo žalne manifestacije.

POZIV VSEM DRŽAVNIM NASTAVLJENCEM! Kakor poroča »Naš Glas« dne 17. t. m., se vrši dne 19. t. m. ob 6. uri zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata ustanovni občni zbor nabavne zadruge, za katero je že vsak javni namešteneo znatno prispeval. Zato se pozivajo vsi javni nameščenici, da se tega ustanovnega občnega zbora polnoštevno udeležijo. Naša naloga je, da izvolimo odbor, kateremu bomo vsi zaupali.

V STUDENCIH PRI MARIBORU se odpravi po Veliki noči otroški vrtec, ki bo nastanjen v bližini Sokolskega doma.

OBČNI ZBOR JUGOSLOVANSKE MATICE, podružnica Maribor, bo 19. t. m. ob pol 11 v Narodnem domu.

BOLNISKA BLAGAJNA SAMOSTOJNIH OBRTNIKOV ima redni občni zbor danes, na praznik sv. Jožefa ob dveh popoldne v salonu gosp. Mraka na Rimski cesti. Z ozirom na povišanje prispevkov je polnoštevno udeležba potrebna.

GOSPOSVETSKI ZVON V LJUBLJANI. Tajništvo »Gospodarskega zvona« vabi vse člane odbora, da se snidejo v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 10 popoldne pred deželnim dvorcem.

ZA JUGOSLOVANSKO MATICO se je povodom poroke Relić-Megla pri Sv. Bolfenku nabrala vsota 300 kron ki so naj dvigne v upravištvu našega lista.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA. Včeraj jutraj je bil z zagrebškega kolodvora odpravljen tovarni vlak št. 562 za Ljubljano. Lokomotivo je vodil vlakovodja Krašovec. Ko je vlak dospel do železniške stražnice pri Černomeru, je trčil s tako silo v nek tovarni vlak, ki so ga tamkaj premikali, da je bilo 17 vagonov deloma popolnoma razbitih, deloma težko poškodovanih. Železničarji so se skušali rešiti s skokom z vlaka. Tudi lokomotiva je razbita ter vlakovodja Krašovec smrtono varno ranjen. Težko poškodovani so tudi zaviraki Mate Udovčič, Josip Roksa in Štefan Božič. Nesrečo je zakrivil skretničar, ki ni poskrbel za prost prehod dohajajočega vlaka. Sinočni zagrebški poštini vlak je vsled te nezgode prispel s precejšnjo zamudo v Ljubljano.

ZANIMIVA POROTNA RAZPRAVA V MARIBORU. Iz Maribora nam poročajo 18. t. m. Danes se je pred mariborsko poroto zagovarjal Murko Štefan iz Lanca vasi zaradi umora svoje žene. Murko je bil v svetovni vojni ujet in se je nahajal celih 6 let v ujetništvu. Ko se je vrnil iz ujetništva, je izvedel, da mu je bila njegova žena med vojno nezvesta in da ima celo dva otroka z nekim 16-letnim hlapcem. Kljub bridkemu razočaranju ji je odpustil, posebno, ker mu je žena obljubila, da opusti vsako razmerje s hlapcem. Dne 6. februarja pa jo je Murko zasledil z njim in jo nato vpril vseh treh otrok ustrelil. Državni pravdnik Zorzi je jako dobro umeval položaj obupnega Murka in je v sijajnem govoru, v katerem je navajal vse zle posledice in vpliv vojne na človeško dušo, sam plediral za oprostitev obtožence, kar je vzbudilo med poslušalci velikansko senzacijo in splošno odobravanje. Murko je bil oproščen tako umora kakor tudi uboja in je bil samo zaradi prestopka zoper varnost življenja, ker je bila malo pred tragičnim dogodkom, ko je streljal v hišo, da bi zadel hlapca, ranjena njegova hčerka, obsojen na dva meseca zapor.

IZGUBLJENA JE BILA na poti od glavne pošte do Gosposvetske ceste št. 5 listnica z večjo svoto denarja. Pošten najditelj naj izroči najdeno v našem upravištvu.

NEPOSTEN ŽELEZNIČAR. Ivan Kresh. stanujoč sedaj v Majlandu pri Zidanem mostu, je že svojočasno kot železniški delavec na Pragerskem in pozneje tudi v Celovcu izvršil več tatvin, radi česar je že ponovno prišel navskriž s paragrafi. Toda to ga še ni izpametovalo. Kradel je kar naprej, zlasti petrolej, denarje itd. Vred neopoboljivosti je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe, in je bil tudi odpuščen iz železniške službe.

Gospodarstvo

Nemško-jugoslov. trgovinski odnosi.

Nemška delegacija, ki se je pod vodstvom ministerjalnega ravnatelja Stockhamera mudila v Beogradu, da bi obnovitev trgovskih stikov med Nemčijo in Jugoslavijo postavila na realno podlagu, se je vrnila v Nemčijo — brez trgovinske pogodbe. Nemški listi to dejstvo z obžalovanjem registrirajo in izražajo upanje, da bo realno misleči jugoslovanski trgovec sam sili na to, da se medsebojno trgovanje pogodbenim putem uredi. Kljub pomanjkanju vsake, tudi provizorične trgovinske pogodbe z Jugoslavije pa je nemškemu trgovcu in industriji dana možnost, trgovanje z Jugoslavijo in, pravijo listi, se bo to trgovanje še intenzivneje razvilo in utrdilo. »Vse čudežne bajke o razmerah v tem novem kraljestvu so same izmišljotine, ki imajo namen koristiti samo zakonitim trgovskim posredovalcem in verižnikom.« Vtis, ki ga je delegacija dobila v Beogradu, je velezanimiv. Delegacija poroča, da je vojna dvignila državo Srbov, Hrvatov in Slovencev do mogočne višine, tako, da jo je za bodočnost smatrati za eksportno državo prve vrste. Kot glavno izvozno blago so poljedelski produkti in naravni zakladi. Država pa bo pri svojem pretežnem agrarnem značaju, potrebovala poljedelske stroje in industrijske produkte sploh. Radi tega ima nemška industrija močan interes na tem, da si s svojo realnostjo osvoji zaupanje Jugoslavije.

Pri posvetovanjih v Beogradu je bilo za zaključenje trgovinske pogodbe na osnovi največjih udobnosti. Za tarifno pogodbo se niso dani predpogoji. Ko je minister Kukovec poročal v listih, svetovni pogajanjih z nemškimi delegati, je ministrski svet sklenil, da Jugoslavija ne sklepa z nobeno državo, tudi ne z za vezniškimi, definitivnih trgovinskih pogodb. Vse pogodbe morajo biti provizorne, črtnega značaja. Nemški trgovski svet bi bil z vsako pogodbo zadovoljen, ki mu zagotovi varnost njegovih premoženjskih interesov. V pogodbi, ki ni bila podpisana, so bila urejena vprašanja uvoza, izvoza in transita, dalje prost trgovski promet, prosta uporaba prometnih poti in sredstev, v pogodbi so bila obsežena določila o prostem pridobivanju in razpolaganju premoženja. Posebne važnosti je prosta uporaba prometnih poti in sredstev, tako da bi se promet mogel vršiti z direktnimi vlaki in parniki. Na tem določilu je posebno interesirana južna Nemčija, katero vežeža z Jugoslavijo Donava in turška železnica. Najkrajša pot iz Nemčije v Jugoslavijo je ona preko južne Nemčije, Solnograda in Beljaka. Druga direktna zveza je po Donavi, kjer se bo promet razvil tudi brez trgovinske pogodbe radi absolutne nujnosti in potrebe.

»Voss. Ztg.« pravi, da vzroke neuspeha nemške delegacije ni iskati v antipatiji do Nemčije, ampak le v občutku negotovosti, če je nova Nemčija v resnici nova v vseh oziirih, pred vsem v zunanjepolitičnih.

— Ljubljanski trg. — Tržno nadzorstvo poroča: Na mesnem trgu je nastopila zopet kriza. Govejega mesa primanjkuje in ga bo še bolj primanjkovalo. Kakor smo svojas že poročali, je znižanje carine na izvoz govejega mesa in dovoljeni izvoz žive klavne živine provzročilo na mah občutno podraženje žive teže. Domači trg horendnim cenam, ki jih plača eksport, ne more slediti, a bo moral če bo hotel imeti blago, sploh konkurirati z izvoznimi cenami. Cela armada prekupecev za živino po deželi kupuje blago od kmetov ter jo potem na živinskih sebnih ali direktno eksportnih firmah prodajajo po kolikor mogoče visoko navitih cenah. S tem bistveno primorejo k navijanju cen goveje živine. Ti prekupeci opravljajo svoj posel po večini brez vsakega obtrnega dovoljenja. Bilo bi skrajno na mestu, da bi okrajne oblasti in žandarmerijske postaje te lju li brezobzirno zasledovale. Naš trg se bliza glede govejega mesa neprijetnim časom. Pretečeni teden je bil trg delno založen z govejim mesom šibkeše kakovosti po ceni 30 K prve vrste, 28 K druge vrste. Teležnega in govejega mesa je na trgu dovolj. Slanina se slabo kupuje in preostaja. V ostalem je trg dobro založen. Moka se vzdržuje na 18 K za št. 0. Vred poostrene kontrole prekupečevanja je na trgu zopet dovolj jaje po ceni 2 K za kos.

— Trošarinski dohodki. V mesecu februarju je znašala trošarina 17.015.750 dinarjev. Od 1. julija 1920 da 18. februarja 1921 so znašali državni dohodki od trošarine 102.651.258 dinarjev, dočim so bili celotni trošarinski dohodki v budžetu proračunjeni na 101.553.397 dinarjev. Kakor razvidno, so dohodki že v osmih mesecih prekorčili v proračunu določeno svoto. Do konca proračunskega leta je upati, da se bodo dohodki pomnožili še za približno 75 milijonov dinarjev.

— »Dil« — sigurnostne zaponke za listnice je stavil v promet Milan Auman, trgovec v Krškem. S tem izumom je omogočen opaziti vsako, tudi najmanjšo poizkušnjo žepne tatvine in takoj prijeti

tatu. Ker je zaponka res praktična in je jo mogoče montirati na vsako listnico, se zanjo jako zanima trgovska in potujoča publika.

Borza 19. marca

Zagreb, devize Berlin 228 do 229, Milan 539 do 544, London 564 do 566, Newyork 142,50 do 143, Pariz 1000 do 1012, Praga 189,50 do 191, Dunaj 20,90 do 21, Budimpešta 37,50. Valute: dolar 139 do 139,75, rubli 75 do 80, češke krone 184 do 186, napoleondori 484 do 486, marke 223 do 226, lire 531 do 537.

Banka za Primorje 955 970
Hrvatska eskomptna banka 1300 1400
Jugoslavenska banka 550 565
Ljubljanska kreditna banka 920
Praštredona 10500 11200
Rečka pučka banka 415 430
Eksplotacija drva 1450
Gutman 1430 1440
Slavonia 1160 1170
Srpska banka 740 743
Narodna banka 610 620
Trgovsko-obrtna banka 398 405
Jadranska banka 1820 1850
Gorania 660 680
Banka Brod na Savi 310 315

Beograd, valute: dolar 35,10 do 35,30, funti 133 do 139, franki 245 do 250, lire 134 do 135, leji 49,25 do 49,75, levi 43 do 43,50, češke krone 46 do 47, avstrijske krone 5,30 do 5,40, marke 56,50 do 57, napoleondori 109 do 123.

Dunaj, devize: Zagreb 474,75 do 483,75, Beograd 192,75 do 194,75, Berlin 1113 do 1119, Budimpešta 184 do 186, Bukarešta 941 do 991, London 272,75 do 274,75, Milan 2680 do 2700, Newyork 694 do 698, Pariz 4905 do 4945, Praga 914,50 do 920,50, Sofia 842,50 do 852,50, Varšava 80 do 82, Curih 121,25 do 121,75. — Valute: dolar 687 do 688, levi 825 do 835, marke 1111,105 do 1111,65, funti 2720 do 2740, franc. franki 4880 do 4920, lire 2680 do 2700, poljske marke 85,50 do 87,50, leji 927 do 937, rubel 299 do 305, švic. franki 12050 do 12150, čehosl. krone 913 do 919, ogrske krone 184,50 do 186,50.

Avstr. krona renta 100—
„ majska renta 100—
Ogrska krona renta 235—
V. avstrijsko vojno posojilo 79,75
Turske srečke 4130—
Avstr. kred. zav. za trg. in ind. 1480—
Anglobanka 1300—
Bankverein 321—
Länderbank 4995—
Avstro-Ogrska banka 1780—
Bosanska zemaljska banka 3898—
Zivnotenska banka 5860—
Državne železnice 3930—
Lombard 8380—
Alpine-Montan 15025—
Praška železna industrija 5250—
Trboveljska premogokopna 12980—
Leykam. panirnica 10400—
Kranjska železna industrija 10150—
Zenica-železo 10150—

Praga, devize: Berlin 121,25 do 122,75, Curih 1328,50 do 1331,50, Milan 294 do 296, Pariz 534,50 do 537,50, London 290 do 291, Newyork 75,37 do 76,37, Beograd 209,50 do 211,50, Sofia 92,50 do 93,50, Dunaj 10,50 do 11,50, Varšava 8,37 do 9,37, Zagreb 52 do 53, Budimpešta 19,87 do 20,87. — Valute: marke 121 do 122,75, franc. franki 531 do 535, švic. franki 1323,50 do 1326,50, lire 251 do 253, dolar 74,37 do 75,37, dinarji 200,50 do 202,50, leji 103,75 do 104,75, avstrijske krone 10,50 do 11,50, poljske marke 737 do 837.

Berlin, devize: Italija 248,75 do 249,25, London 245,75 do 245,875, Pariz 438,55 do 439,45, Newyork 62,755 do 62,895, Praga 82,10 do 82,30, Dunaj 16,48 do 16,52, Budimpešta 17,855 do 17,895, Svica 1084,90 do 1087,10.

Curih, devize: Berlin 9,20, Newyork 5765, London 2257, Pariz 4025, Milau 2283, Praga 765, Budimpešta 1,50, Zagreb 4—, Bukaresta 8, Varšava 0,65, Dunaj 1,50, avstr. krone 0,95.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 306 m nad morjem									
Dan	Čas opazovanja	Temperatura zraka	Temperatura vode	Temperatura tla	Vetrovi	Nebo	Padežina	Relativna vlažnost	Visočina oblakov
18. marc	7. ur	7,1	0,0	0,0	brez vetra	megla	—	—	—
	11. ur	7,1	0,0	0,0	—	—	—	—	—
	12. ur	7,1	0,0	0,0	—	—	—	—	—

Srednja včerajšnja temperatura 7,4, normalna 6,0

Vremenska napoved: več lepo mirno vreme

Solnce vzhaja ob 6,06 zahaja ob 18,12

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij »Jutra«.
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Pozor! Pozor!
Otvori se na praznik 19. t. m. v Tivoliju
avtomatični vttiljak in hitro fotografiranje (v 5 minutah).
Podjetje Ant. Vašata

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica št. 2

250 52-8

Podružnice v Splitu, Celoveu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuj in Brežicah.

Delniška glavica

K 50,000.000.—

Rezerve okrog K 45,000.000.—

Se priporoča za vse v njeno stroko spadajoče posle.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Cekovni račun v Ljubljani št. 10.509.

Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon št. 231 in 413.

UNDERWOOD OPALOGRAPH

pisalni stroj

Zahtevajte
prospekt!

razmnoževalni aparat

Glavno zastopstvo:
THE REX CO
Ljubljana.

Večje množine jeklenoploščevinaste, znotraj emajlirane, kakorlonceve ali pocinčene posode, od 3 do 30 l ter kaserole od 2 do 20 l dobavi kg po 25 K trdka **Mihail Omahen v Višnji gori**. Istotam se dobi tudi večja množina zavijalnega papirja po jako nizki ceni.

Svinjsko mast, čisto, doma topljeno, sprejema od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni trdka **Janko Popovič, Ljubljana**.

Čebulček in žlahtni semenski grah priporoča **SEVER & KOMP.**, Ljubljana.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutru“

30 rudarjev (samcev)

potrebuje državni rudnik. Biti morajo po poklicu rudarji.
Ponudbe na **Upravo Senjskih Rudnika, Srbija**.

Najboljše okrepčujoče in dietetično sredstvo za odrasle in otroke
je železnato vino lekarnarja **G. Piccolija** v Ljubljani.

Pečarija v Mengišu

ima vedno v zalogi vsakovrstne sobne, kmetiške

peči in štedilnike

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine. Cene nizke.

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug
Ljubljana, Resljeva cesta 9
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Naročajte dnevnik „Jutra“!

Modni atelje za gospode in dame
K. Pučnik, Ljubljana, Sodna ulica 3

pristno angleškega blaga.

Gramofone, plošče, godbene avtomate, igle, peresa, pesamezne dele
A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.
Mehanična delavnica za vsa popravila in druge precizne mehanike.

CARINSKO POSREDOVANJE

izvršuje najtočneje in po zmernih cenah
„BALKAN“
delniška družba za mednarodne Transporte
v LJUBLJANI, MARIBORU, BEOGRADU in ZAGREBU

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

Kongresni trg 4.

LJUBLJANA, meseca marca 1921.

Vabilo na podpisovanje delnic.

II. emisija delnic.

Vpoštevaje ugodni razvoj Obrtne banke v Ljubljani, stalno naraščanje vlog in kreditov ter potrebo po lastnih sredstvih, sklenil je upravni svet Obrtne banke v Ljubljani glasom sklepa izrednega občnega zbora z dne 12. februarja 1921 provesti zvišanje delniške glavice od K 2,000.000 na

K 5,000.000

z izdajo novih 15.000 delnic po nominalu K 200.— s pravico do čistega dobička v letu 1921. pod sledečimi pogoji:

1.) Starim delničarjem pripade opcijska pravica, in sicer na vsako staro delnico po ena nova delnica po kurzu K 200.— prištevisi za stroške in obresti K 40.— za komad. Začasno potrdilo delnic I. emisije se ima pri podpisovanju predložiti.

2.) Ostalih 5000 delnic je na razpolago delničarjem, oziroma novim subskribentom, po tečaju K 220.— prištevisi K 40.— za obresti in stroške za vsako delnico.

3.) Podpisovanje delnic traja od 1. marca do 31. marca 1921. Delničarji, ki v tem roku ne izvrše pravice opcije, izgubé to pravico. Istočasno s podpisovanjem delnic je treba tudi polno vplačati odpadajoči znesek.

4.) Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov obresti in pristojbin pripíše rezervnemu zakladu.

5.) Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 4% obresti.

6.) Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat.

Subskripcijske prijave sprejemajo že sedaj: Obrtna banka v Ljubljani, dalje Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Mariboru, Ptuj in Brežicah, ter Prva hrvatska obrtna banka v Zagrebu.

Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Opozarja se na

RAZSTAVO

dne 19. in 20. marca.

Najnovejše damske obleke
plašči in bluze

klobuki za gospode, perilo.

Vse zadnje novosti!

Prvovrstno blago!

Najnižje cene!

Pivovarna „UNION“

Ljubljana-Spodnja Šiška

Telefon št. 311. Brzjavni naslov: Pivovarna, Ljubljana.

priporoča svoje izborna pivo v sodnih in steklenicah. Dobe se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska piča zelo priporočljive.